

УДК 635.75

Код UPOV: ANETH_GRA

Методика

проведення експертизи сортів кропу пахучого (*Anethum graveolens* L.)
на відмінність, однорідність і стабільність

Загальні рекомендації

1. Предмет Методики

Методика стосується всіх сортів виду *Anethum graveolens* L.

2. Необхідний рослинний матеріал – насіння

2.1 Компетентний орган визначає скільки, якої якості, коли й куди постачається насіння для експертизи сорту.

2.2 Мінімальна кількість насіння має становити 0,1 кг.

2.3 Насіння має бути здоровим на вигляд, не ураженим хворобами, не пошкодженим шкідниками та відповідати вимогам чинних нормативних документів щодо посівних і сортових характеристик.

2.4 Насіння нічим не обробляють.

3. Метод експертизи

3.1 **Тривалість експертизи.** Експертиза має тривати щонайменше два незалежні вегетаційні цикли, за необхідності експертизу продовжують на третій.

3.2 **Місце експертизи.** Експертизу проводять у двох закладах експертизи (основному та додатковому).

3.3 **Умови для проведення експертизи.** Експертизу виконують за умов, що забезпечують задовільний ріст і розвиток рослин, і достатнє виявлення характерних ознак сорту. Оптимальну стадію розвитку рослин для оцінки кожної ознаки вказано цифрами в другій колонці Таблиці ознак і описано в поясненні до неї.

3.4 **План експертизи.** Планують такий розмір ділянок, щоб вилучення рослин або їхніх частин для вимірювань і підрахунків не шкодило б обстеженням, які тривають до кінця циклу вирощування. Кожне дослідження має включати щонайменше 100 рослин, розділених на два чи більше повторення. Рекомендована схема розміщення рослин 0,70 × 0,20 м.

3.5 **Метод дослідження.** Опис морфологічних ідентифікаційних ознак сорту здійснюють методом візуальної оцінки та за допомогою вимірювань чи підрахунків залежно від типу (якісні – QL, кількісні – QN, псевдоякісні – PQ). Тип виявлення ознаки проставлено в першій колонці Таблиці ознак.

Рекомендований метод спостереження за ознаками вказано в другій колонці Таблиці ознак:

MG: разове вимірювання групи рослин або частин рослин (наприклад, висота);

MS: вимірювання групи окремих, попередньо визначених рослин або частин рослин, на яких протягом вегетації здійснюють усі вимірювання кількісних ознак (наприклад, довжина);

VG: візуальна разова оцінка групи рослин;

VS: візуальна оцінка окремих, попередньо визначених рослин або частин рослин.

3.6 Кількість рослин / частин рослин. Експертизі підлягає щонайменше 100 рослин.

Усі вимірювання варто здійснювати на такій кількості рослин:

MG: разове вимірювання 100 рослин або частин 100 рослин (наприклад, висота);

MS: вимірювання окремих, попередньо визначених 60 рослин або частин 60 рослин;

VG: візуальна разова оцінка 100 рослин;

VS: візуальна оцінка окремих, попередньо визначених 60 рослин або частин 60 рослин.

4. Оцінка відмінності, однорідності та стабільності

Для оцінки виявлення відмінності й однорідності, використовують ознаки, наведені в Таблиці ознак, і коди (1–9), необхідні для електронного опрацювання даних. Сукупність цих кодів складає кодову формулу сорту і використовується для формування групи подібних сортів.

4.1 Експертиза на відмінність

Сорт відповідає умові відмінності, якщо за виявленням ознак він чітко відрізняється від будь-якого іншого сорту, загальновідомого до дати, на яку заявка вважається поданою. Експертизу на відмінність проводять після отримання результатів морфологічного опису першого року. Якщо сорт-кандидат може бути вирізненим з-поміж загальновідомих сортів методом порівняння їхніх описів, то він є відмітним. Коли неможливо чітко вирізнити сорт-кандидат серед загальновідомих за морфологічною кодовою формулою, його необхідно наступного року порівняти в польовому досліді.

4.2 Експертиза на однорідність

Сорт вважається однорідним, якщо з урахуванням особливостей його розмноження рослини сорту залишаються достатньо подібними за своїми основними ознаками, визначеними під час морфологічного опису.

Для оцінки однорідності приймається популяційний стандарт 2% за рівня ймовірності 95%. У вибірці зі 100 рослин допускаються 5 нетипових.

4.2.1 Нетипові рослини позначають стрічками, етикетками тощо. За відсотком нетиповості встановлюють однорідність сорту.

4.3 Експертиза на стабільність

Сорт вважається стабільним, якщо його основні ознаки, відзначені в Описі, залишаються незмінними після неодноразового розмноження чи, у разі особливого циклу розмноження, наприкінці кожного такого циклу.

Зазвичай, коли сорт однорідний, він може вважатися стабільним.

5. Групування сортів для експертизи на відмінність

Сорти групують за найвідмітнішими морфологічними ознаками для кожного сорту. Для групування використовують ознаки, які, як відомо з практики, не варіюють або дуже

слабко варіюють у межах сорту. Ці ознаки можуть бути використані окремо або в комбінаціях з іншими.

Рекомендовано для групування таку ознаку:

- Час появи головного зонтика (ознака 21).

5.1 Для чіткої реєстрації виявлення ознаки поряд із сортами-кандидатами необхідно висівати сорти-еталони.

6. Умовні позначення

(*) – ознаки, позначені зірочкою, завжди залучаються до Методик з експертизи на ВОС усіма країнами-членами UPOV, за винятком випадків, коли виявлення попередньої ознаки або регіональні умови довкілля це унеможливають;

(+) – вказує на те, що до цієї ознаки надано пояснення або ілюстрації після Таблиці ознак.

7. Таблиця ознак кропу запашного

Ознаки		Ступені виявлення ознак	Коди	Сорти-еталони
1	2	3	4	5
1. QL	Молода рослина: антоціанове забарвлення VS	відсутнє	1	Ambrozja
		наявне	9	
2. PQ	Молода рослина: положення листків (стадія 3–5 листків) VS	пряме	1	Indyjski
		напівпряме	3	Hanak
		горизонтальне	5	Kronos
3. (*) QN	Рослина: щільність листків VS	нещільна	3	Indyjski
		помірно щільна	5	Sari
		щільна	7	Hanak
4. QN	Рослина: кількість первинних гілочок MS	мала	3	
		середня	5	
		велика	7	
5. (*) (+) QN	Рослина: за висотою MG	низька	3	Indyjski, Krezus
		середня	5	Sari
		висока	7	Hanak, Szmaragd
6. (+) QN	Рослина: головне стебло за довжиною MS	коротке	3	Indyjski, Krezus
		середнє	5	Ambrozja
		довге	7	Szmaragd
7. QN	Стебло: діаметр (у середній третині) MS	малий	3	Indyjski
		середній	5	Amat
		великий	7	Hanak, Kronos
8. (*) QL	Стебло: блакитний відтінок VS	відсутній	1	Hanak, Indyjski
		наявний	9	Ambrozja
9. QN	Стебло: інтенсивність зеленого забарвлення VS	слабка	3	Hanak, Indyjski
		помірна	5	Krezus
		сильна	7	Lukullus
10. QN	Стебло: восковий наліт VS	відсутній або дуже слабкий	1	Diwa
		слабкий	3	Hanak
		помірний	5	Budakalaszi
		сильний	7	Szmaragd
		дуже сильний	9	Ambrozja
11. PQ	Листок: форма VS	трикутна	1	Ambrozja, Lukullus
		ромбічна	2	
		видовжена	3	
12. (+) QL	Листок: частки за щільністю VS	нещільні	3	Indyjski
		помірно щільні	5	Lukullus
		щільні	7	Hanak

1	2	3	4	5
13. (+) QN	Листок: кінцеві частки за шириною MS	вузькі	3	Indyjski
		середні	5	Lukullus
		широкі	7	Krezus, Kronos
14. (+) QN	Листок: за довжиною MS	короткий	3	Indyjski
		середній	5	Amat
		довгий	7	Hanak
15. (+) QN	Листок: за шириною MS	вузький	3	Indyjski
		середній	5	Ambrozja
		широкий	7	Sari
16. (*) QL	Листок: блакитний відтінок VG	відсутній	1	Hanak, Indyjski
		наявний	9	Amat, Ambrozja
17. QN	Листок: інтенсивність зеленого забарвлення VS	слабка	3	Hanak, Indyjski
		помірна	5	Stella
		сильна	7	Lukullus
18. QN	Листок: восковий наліт VS	слабкий	3	Hanak
		помірний	5	Budakalaszi
		сильний	7	Ambrozja
19. (*) QN	Головний зонтик: діаметр MG	малий	3	Indyjski
		середній	5	Amat
		великий	7	Kronos
20. (+) QN	Головний зонтик: кількість променів MS	мала	3	Indyjski
		середня	5	Sari
		велика	7	Szmaragd, Kronos
21. (*) QN	Час появи головного зонтика MS	ранній	3	Indyjski
		середній	5	Ambrozja
		пізній	7	
22. QN	Час початку цвітіння MS	ранній	3	Indyjski
		середній	5	Ambrozja
		пізній	7	

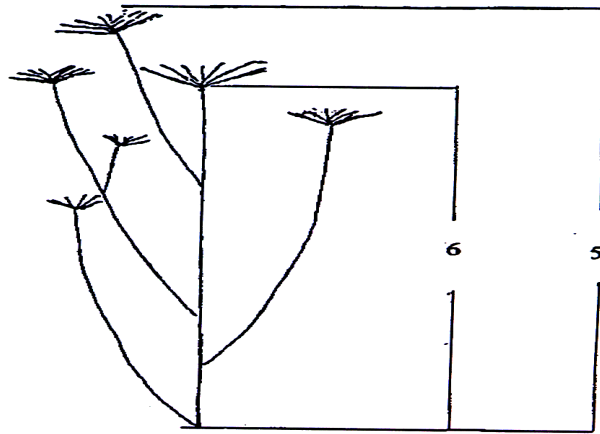
8. Пояснення до Таблиці ознак сортів кропу запашного

Усі спостереження на листках і частках листків, за винятком молодих рослин, слід проводити до появи головного зонтика. Усі спостереження на листку проводять на середній частині стебла.

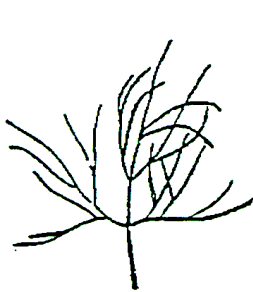
Усі обстеження зонтика, забарвлення і воскового нальоту стебла слід проводити, коли суцвіття повністю розвинуте.

Оцінка висоти рослини й кількості первинних гілочок проводиться за повного цвітіння.

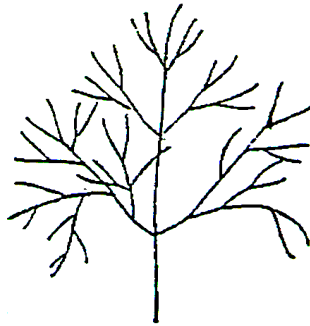
До 5–6. Рослина: за висотою (5); головне стебло за довжиною (6).

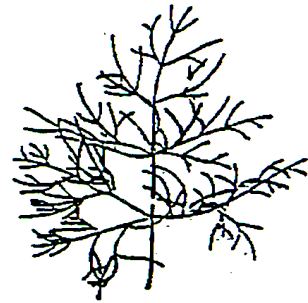
До 12. Листок: частки за щільністю.

3
Нещільні

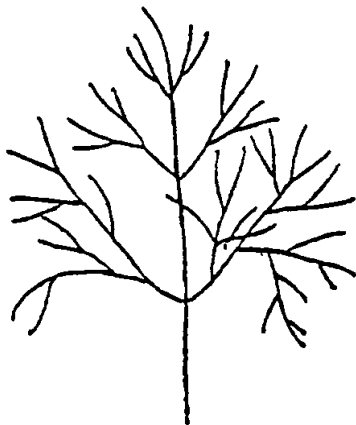

5
помірно щільні

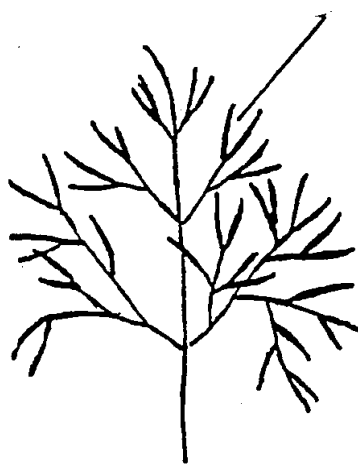

7
щільні

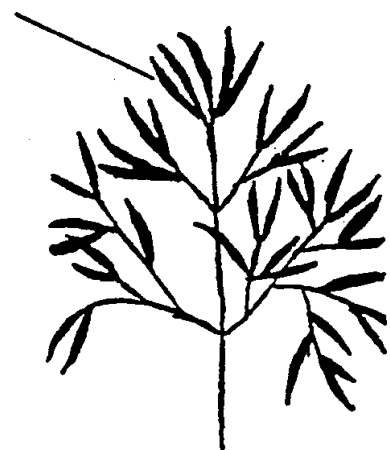
До 13. Листок: кінцеві частки за шириною.

3
Вузькі

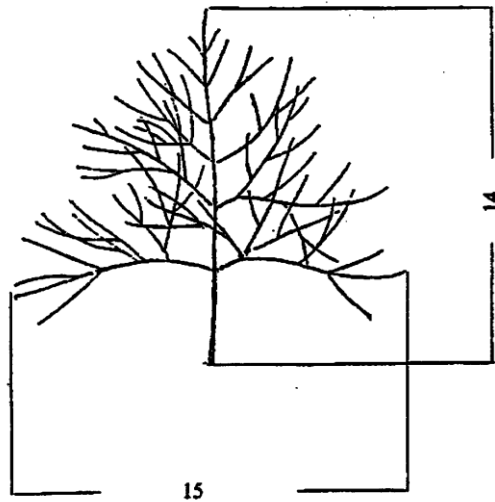

5
середні

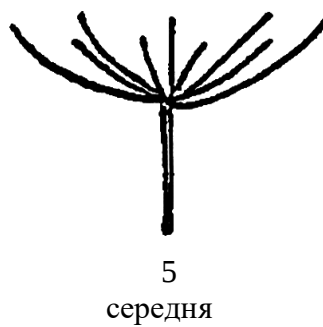
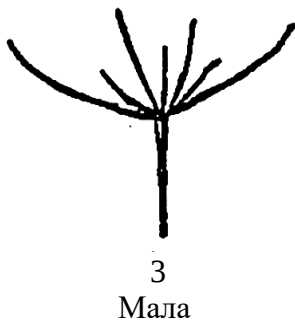

7
широкі

До 14–15: Листок: за довжиною (14), за шириною (15).

До 20. Головний зонтик: кількість променів.

9. Література

1. Test Guidelines for the conduct of tests for distinctness, uniformity and stability of Dill (*Anethum graveolens* L.) (TG/165/3, UPOV) // Geneva. 1999-03-24. – 17 P. // URL: www.upov.int/edocs/tgdocs/en/tg165.pdf